

תת"ע 4922/04/22 - חיים דרדק נגד מדינת ישראל

בית משפט השלום לתעבורה במחוז תל-אביב (בת-ים)

תת"ע 4922-04-22 מדינת ישראל נ' דרדק
תיק חיצוני: 10157691436

בפני	כבוד השופט שי שלהבת
המבקש	חיים דרדק
נגד	
המשיבה	מדינת ישראל ע"י ב"כ עו"ד גנון קינן

החלטה

מונחת לפני בקשת הנאשם ("המבקש") לפסיקת הוצאות, אליה מתנגדת המשיבה.

רקע עובדתי וטענות הצדדים

כנגד המבקש הוגש כתב אישום לפיו בהיותו על אופניים חשמליים, נהג בכביש חד סטרי בכיוון ההפוך למותר וזאת בניגוד לתקנה 37 לתקנות התעבורה תשכ"א - 1961.

ביום 12.7.22, התקיים דיון הקראה בתיק במסגרתו העלה הנאשם, שהנו עו"ד במקצועו, 2 טענות מקדמיות. הראשונה הייתה שבפועל היה סוג הרכב הרלווטי קורקינט חשמלי וכשהסכים לכך ב"כ המאשימה וביקש לתקן את כתב האישום, טען הנאשם כי לא ניתן לתקן כתבי אישום בעבירות של ברירת קנס. טענתו השניה של הנאשם הייתה שעובדות כתב האישום אינן מגלות עבירה היות והקורקינט החשמלי מוחרג מהוראות פקודת התעבורה.

לאחר קבלת תגובת המשיבה והתייחסות המבקש אליה, החלטתי ביום 13.10.22, שלא לקבל את טענותיו המקדמיות של המבקש והתרתי למשיבה לתקן את כתב האישום.

במסגרת טענותיו, ביקש המבקש את חיוב המדינה בהוצאותיו ולאור דחית טענותיו, קבעתי שאין מקום לדון בבקשה זו.

ביום 22.11.22, כפר המבקש בכתב האישום והתיק נקבע לשיבת הוכחות ליום 15.1.23.

ביום 25.12.22, הודיעה המשיבה על חזרתה מכתב האישום וזאת לאחר בחינת הראיות בכל אחד משלבי ההליך. במסגרת הודעתה עדכנה המשיבה שעדכנה את המבקש בדבר החלטתה וזה ביקש לשמור על זכותו להגיש את תגובתו

בנפרד.

בתגובתו, ביקש המבקש להורות על זיכוי ועתר לפסיקת הוצאות הגנתו.

ביום 12.1.23, הודעתי על זיכוי של המבקש והוריתי למשיבה להשיב לבקשת פסיקת הוצאותיו עד ליום 26.1.23.

לאור בקשת המשיבה לקבלת אורכה להגשת תגובה שהוגשה ביום 29.1.23 והתנגדות המשיב, הארכתי את המועד להגשת תגובת המשיבה עד יום 12.2.23. התגובה הוגשה ביום 7.2.23.

בבקשתו לפסיקת הוצאות הגנה, טען המבקש כי כתב האישום כנגדו לא היה אמור להיות מוגש מלכתחילה והמשיבה הייתה יכולה לחזור בה מניהול ההליך בשלבים המוקדמים של התיק ובמיוחד בשלב בו העלה את טענותיו המקדמיות. כן הדגיש, תוך הפניה לפסיקה, את העדר השוויון במשאבים בין המשיבה לנאשמים בעתיו עלולים נאשמים לוותר על ניהול הגנתם ופירט את כמות השעות אשר השקיע בניהול ההליך. סך השעות שהושקעו עמד על 29 שעות והוצאות ההגנה הוארכו בסכום של 4,500 ₪.

המשיבה בתגובתה, טענה כי הבקשה אינה נתמכת בתצהיר וזאת למרות האמור **בתקנות סדר הדין (פיצויים בשל מעצר או מאסר)**, תשמ"ב-1982, (להלן: "תקנות הפיצויים") כך שעל המותב למחוק מהבקשה את כל הטענות העובדתיות שאינן נתמכות בתצהיר.

לאחר הפנייה לפסיקה רלוונטית, טענה המשיבה כי בחינת הראיות (בראשן סרטון מצלמת גוף ודו"ח של השוטרת הרלוונטית) הקימה סיכוי סביר להרשעה ואף למעלה מכך. כן ציינה שמחומר הראיות עלו שתי עבירות נוספות שעבר המשיב שבגינן לא נקנס. בכל הנוגע לאפשרות חזרתה מכתב האישום בשים לב לטענותיו המקדמיות של המבקש, הפנתה המשיבה להחלטה אשר דחתה טענות אלו. בנוסף ציינה המשיבה את העובדה שהתקיימו שני דיוני הקראה ואת מתן ההודעה על חזרתה מאישום כעשרים יום לפני המועד שנקבע לדיון ההוכחות. כן הדגישה כי זיכוי הנאשם לא התבסס על ניהול הוכחות כך שלא נקבע בו דבר בנוגע להיעדר אשמה. המשיבה העבירה לעיוני את חומר הראיות.

דין והחלטה

הסעיף הרלוונטי לבקשה הנו סעיף 80 לחוק העונשין, תשל"ז - 1977 הקובע:

(א) משפט שנפתח שלא דרך קובלנה וראה בית המשפט שלא היה יסוד להאשמה, או שראה נסיבות אחרות המצדיקות זאת, רשאי הוא לצוות כי אוצר המדינה ישלם לנאשם הוצאות הגנתו ופיצוי על מעצרו או מאסרו בשל האשמה שממנה זוכה, או בשל אישום שבוטל לפי סעיף 94(ב) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 בסכום שייראה לבית המשפט; במשפט שמנהל קובל רשאי בית המשפט להטיל על הקובל תשלום כאמור.

(ב) שר המשפטים רשאי לקבוע בתקנות, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, סכומי מקסימום להוצאות ולפיצויים האמורים.

(ג) החלטת בית המשפט לפי סעיף זה ניתנת לערעור כפסק דין בפלילים.

ראשית אדרש לטענת ב"כ המשיבה לפיה היה על המבקש לתמוך את בקשתו בתצהיר. כדברי ב"כ המשיבה, חלות על בקשה מהסוג שבפני, הוראות תקנות הפיצויים. תקנה 3 לתקנות הפיצויים, קובעת כי "תקנות סדר הדין האזרחי, תשכ"ג - 1963, יחולו על הדיון בבקשה, בשינויים המחוייבים לפי תקנות אלה".

תקנה (ח) 49 **לתקנות סדר הדין האזרחי, תשע"ט-2018** (להלן: "תקנות סד"א"), שנחקקו תחת תקנות סדר הדין המוזכרות בתקנות הפיצויים, קובעת כי "בקשה שבית המשפט לא הורה על הדרך להגשתה, תוגש בכתב". תקנה 50 לתקנות סד"א קובעת את ההוראות החלות על בקשה שיש להגיש בכתב ומורה בין השאר שלבקשה יצורף תצהיר לשם אימות העובדות שביסודה. כן מורה התקנה כי בתשובה לבקשה, יפורטו הטענות ואף לה יצורף תצהיר לשם אימות העובדות שביסודה.

ביישום האמור לעניינו, הרי שאין צורך באימות הטענות העובדתיות הרלוונטיות לניהול ההליך, מאחר והן מתייחסות להליך שהתנהל בפני המותב. בכל הנוגע לפירוט כמות השעות שהושקעו על ידי המבקש בניהול התיק, הרי שבהתאם לתקנה 9 לתקנות הפיצויים, מוגבל הסכום שניתן לפוסקו (אף בהתאם לחלופה שבתקנה 9(ב)) לסכום הנמוך מזה שהתבקש על ידי המבקש. לאור זאת, הרי שדומני כי כמות השעות שהושקעה אינה מהותית לצורך קביעת הפיצוי, ככל שיינתן, ואין צורך בבחינתה. בגזירה שווה, אין גם צורך בצירוף תצהיר לתשובת המשיבה

בית המשפט העליון נדרש לאחרונה להוראת סעיף 80 האמור במסגרת **עפ 1986/22 יהונתן רבינוביץ נ' מדינת ישראל - תביעות עיריית תל אביב** (פורסם בנבו 15.11.2022) (להלן: "עניין רבינוביץ") במסגרתו נאמרו הדברים הבאים:

"...הזכות המוענקת מכוח סעיף החוק דלעיל הינה זכות יחסית, והיעתרות לבקשה מכוח סעיף 80 לחוק נתונה לשיקול דעתו של בית המשפט (ע"פ 1325/19 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 6 לפסק דינה של השופטת ע' ברון [פורסם בנבו] 19.1.2020) (להלן: עניין פלוני)). בהכרעו האם להיעתר לבקשה מכוח סעיף זה, שומה על בית המשפט לאזן בין הנזק שנגרם לנאשם מקיום ההליך הפלילי בעניינו, לבין האינטרס הציבורי באכיפת החוק והחשש מהרתעת יתר של המדינה מניהול הליכים פליליים (שם)".

סעיף 80 כולל כאמור שתי עילות בעטיין רשאי בית המשפט להיעתר לבקשת הטלת הוצאות ופיצוי. האחת, ש"ראה בית המשפט שלא היה יסוד להאשמה" והשנייה "שראה נסיבות אחרות המצדיקות זאת".

העדר יסוד להאשמה

ביחס לעילה הראשונה, מציין בית המשפט העליון בעניין רבינוביץ כי "לשם עמידה בנטל זה נדרש הטוען להראות כי כתב האישום הוגש ללא בסיס, כלומר בשל זדון, חוסר תום לב, רשלנות חמורה או אי-סבירות מהותית ובולטת".

עיון בחומר הראיות, מלמד כי עורכת הודעת תשלום קנס/תעבורה שניתן למשיב, כתבה שזיהתה רוכב גלגיוע הנוסע בכיוון הנגדי לתנועה "כאשר במקום קו הפרדה רצוף הנראה בברור בצבע לבן על פני הכביש ו2 נתיבי נסיעה בכתובת הנ"ל לכל כיוון". בנוסף ציינה שהגיע מכיוון מזרח למערב, היה עמו קשר עין רצוף, הראות הייתה טובה ומזג האוויר היה

נאה. בדברי מקבל הדו"ח נרשמה המילה "אין".

דומני כי עיון בתוכן ההודעה מלמד שאוכפת העבירה לכאורה זיהתה אותה בצורה ברורה ודבריה מפרטים כראוי את נסיבות פעולתו של רוכב הגלינוע ואת הנסיבות ששררו במקום. יצוין לעניין זה ובהקשר לטענה מקדמית שנטענה, כי בחלק פרטי הרכב שבדו"ח צוינו "אופניים חשמליים" אך בנסיבות המקרה נכתב שמדובר בגלינוע. העובדה שבזמן אמת לא ניתנה תגובה מאת המבקש, מלמדת אף היא שהן בפני עורכת הדו"ח והן בפני התובע אשר חתם על כתב האישום, לא עמדה גרסה שהפריכה או העלתה ספקות בקשר לאמור בדו"ח.

מסרטוני מצלמת הגוף של עורכת הדו"ח, עולה כי המבקש צולם נוסע על גלינוע חשמלי. במפגש ביניהם מתארת עורכת הדו"ח בפני המבקש את העבירות שעבר לכאורה ומציינת בפניו שמדובר ברכב לכל דבר ועניין. המבקש ממעט מאוד לענות ואינו מגיב לטענות עורכת הדו"ח לגופן, מלבד שאלה המתחילה ומסתיימת במילים "זה באמת?" שאפשר והתייחסה לנושא הרכיבה בניגוד לכיוון. המבקש מציין בפני עורכת הדו"ח כי שמע אותה כשדיברה עימו ודומה שהדבר מתייחס לחשד לפיו רכב כשלאזוני אוזניות ולא לעבירה בגינה הואשם. כאשר נטען בפני המבקש כי נסע בניגוד לתנועה, הוא אינו מגיב מילולית ונראה כבוחן את הכיוון בו נסע.

בנסיבות אלו, לא ניתן לומר להבנתי כי נסיבות כתב האישום עומדות בקריטריונים שנקבעו בעניין רבינוביץ. ודוק, העובדה שהמאשימה חזרה בה מהאישום, אינם מעידה בהכרח על העדר יסוד לאשמה. דומני שניתן להקיש לעניין זה מהשוני שבין עוצמת הראיות לכאורה הנדרשות לצורך הליכי ביניים בפלילים לעוצמת הראיות, מעבר לכל ספק סביר הנדרשת לצורכי הרשעה, לאחר שראיות המאשימה עוברות דרך "המסננת" של החקירה הנגדית ופרשת ההגנה.

נסיבות אחרות

בעניין רבינוביץ נאמר כי: "בפסיקה הוטעם כי את ה-"נסיבות אחרות המצדיקות" פסיקת פיצויים או הוצאות משפט מכוח סעיף 80 לחוק, ניתן לחלק לשלוש קטגוריות: נסיבות הנוגעות לאופן ניהולו של ההליך המשפטי עצמו, כגון משכו של ההליך המשפטי ואורך תקופת המעצר; נסיבות הקשורות לטיב זיכוי של הנאשם; ולנסיבות האישיות של הנאשם"

במסגרת **עפ 5851/19 מדינת ישראל נ' אהוד אברג'ל** (פורסם בנבו 2.2.2020) נפסק כי

"לצד קטגוריות אלו התפתחו בפסיקה מבחני משנה, וביניהם: התנהלות המשטרה והתביעה (למשל, האם התנהלו באופן זדוני או רשלני); התנהגות הנאשם בחקירתו או במהלך משפט (למשל, האם הנאשם שיקר או שמר על זכות השתיקה); סוג העבירה וחומרתה והעונש לו הנאשם היה צפוי אלמלא זוכה (ע"פ 1442/12 פלוני נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 6 לפסק דינו של השופט י' עמית (26.2.2013); עניין מור, פסקה 13)."

הרחבה ביחס לתוכן שנוצק לשלוש המבחנים העיקריים ניתן למצוא **בעפ 853/19 מרדכי (מורדי) מור נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו 7.11.2019).

"אופן ניהולו של ההליך המשפטי - בהקשר זה, נבחנות שאלות הנסבות, למשל על משכו של ההליך המשפטי ואורך תקופת המעצר (ראו למשל: ע"פ 1986/11, בפסקה 10).

אופי וטיב הזיכוי - כאן יש רלוונטיות לשאלה האם הזיכוי הוא "פוזיטיבי", קרי שנעשה תוך קביעה שהנאשם לא ביצע

את העבירה שיוחסה לו, האם הזיכוי הוא מחמת הספק, או האם הזיכוי נעשה מטעמים פרוצדורליים שאינם מבוססים על בירור ראייתי, כתוצאה למשל ממוות או היעלמות של עדי מפתח, או מהתיישנות (ראו: עניין דבש, בעמ' 98; עניין שיבלי, בפסקה י"ג).

נסיבות אישיות - כאן נבחנות נסיבות החיצוניות למשפט עצמו, כגון פגיעה בבריאותו, בשמו הטוב או במשפחתו של הנאשם (ראו: ע"פ 11024/02 מנצור נ' מדינת ישראל, פ"ד נח(1) 448, 436 (2003) (להלן: עניין מנצור); עניין כהן, בפסקה 13).

ביישום האמור לעניינו בכל הנוגע לניהול ההליך המשפטי הרי שההליך הסתיים כאמור בחזרת התביעה מכתב האישום לאחר שהתקיימו שני דיונים, בראשון העלה המבקש טענות מקדמיות ובשני כפר כפירה מפורטת באשמתו. בין שני הדיונים, הועלו כאמור על הכתב טיעוני הצדדים בקשר לטענות המקדמיות וניתנה החלטת המותב. דומני שבנסיבות אלו, לא ניתן לומר כי ההליכים המשפטיים התנהלו באופן ממושך והתארכו שלא לצורך. בנוגע לטענות המבקש לפיהן היה באפשרות המשיבה לחזור מכתב האישום בשלב מוקדם יותר, הרי שלהבנתי פעלה המשיבה בסד זמנים סביר ביותר. לאור אי קבלת הטענות המקדמיות שהועלו, סבירה הייתה החלטת התביעה שלא לחזור מכתב האישום בשל הגשתן. החזרה מכתב האישום נערכה מעט יותר מחודש לאחר כפירת הנאשם וכעשרים יום לפני מועד ההוכחות. דומני שלעניין זה ניתן להיתמך בטיעוני המבקש לפיהם מדובר בסוגיה בעלת היבטים עקרוניים ולגזור מכך את ההיגיון שבצורך המשיבה להתעמק בעניין בטרם חזרתה מאישום.

בכל הנוגע לאופן הזיכוי, הרי שכאמור נבע הזיכוי מחזרת המשיבה מכתב האישום בהתאם להשתלשלות האירועים שתוארה מעלה.

במסגרת עפ 5928/19 פלוני נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 5.10.2021) ("עניין פלוני") נאמרו הדברים הבאים: "מצב הדברים הרגיל שבו נפסק פיצוי לטובת נאשם, הוא כאשר הנאשם עומד על חפותו ומבקש מגורמי החקירה כי גרסתו תתקבל בעיניהם ללא הועיל, ורק לאחר מעשה בית המשפט מאמץ את גרסתו. לא כך היו פני הדברים במקרה זה כאמור, בו גרסתו של המערער אומצה על ידי גורמי החקירה והתביעה, וכעת הוא מלין על כך."

דומני שיישם האמור בעניין פלוני לעניינו, מלמד כי ניתן לראות בחזרת המשיבה מהאישום כאימוץ מכללא של עמדת המבקש ובכל מקרה לא נדרש המבקש לניהול הליך הוכחות כשהדבר בולט לאור אי קבלת טענותיו המקדמיות, באופן שאפשר למשיבה את המשך ניהול ההליך.

בכל הנוגע לנסיבות אישיות של המבקש, הרי שאין ספק שלמבקש נגרמה לכל הפחות טרחה בשל ההליך שנוהל.

דומני שאת גישת בית המשפט העליון בנוגע לרכיב "הנסיבות האישיות" ניתן לאפיין באמור במסגרת עפ 6137/05 רובשן שלומוב נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 8.1.07) "נסיבות אלה כוללות את השפעת ההליך על המבקש הספציפי. למשל: הפגיעה בבריאות ובתא המשפחתי שלו ובנוק הכלכלי שנגרם לו. ההתחשבות בנסיבות הללו נובעת ממידת הרחמים אשר שוכנת לפני משורת הדין."

עיון בפסיקת בית המשפט העליון מלמד כי התחשבות בנסיבות אישיות נערכת במשורה, בעיקר במקרים של הליכים שהתמשכו ונאשמים ששהו במעצר ובסופו של ההליך לא הורשעו.

יחס בית המשפט העליון לסוגיית הנסיבות האישיות בפרט ולסוגיית והחזר הוצאות משפט במקרה של עבירות תעבורה בכלל, בא לידי ביטוי במסגרת **רעפ 7452/13 נפתלי פלס נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו 13.1.2015) "המבקש הואשם בעבירת תעבורה, מהסוג שאיננו נושא עמו סטיגמה פלילית, וההליכים שנוהלו לא גררו פגיעה ממשית בזכויותיו של המבקש (עניין בן ארויה, בעמ' 719), מה גם שזיכויו של המבקש לא התבסס על ממצאים פוזיטיביים בדבר העדר אשמה. המבקש זוכה, בסופו של יום, מסיבה "טכנית" בלבד, וכלל הנסיבות במכלול אינן מצדיקות פיצוי המבקש או שיפוי (עניין בן ארויה, בעמ' 718-719)."

לדברים אלו ניתן להוסיף את קביעת בית המשפט העליון בכל הנוגע לאינטרס הציבורי הקיים בהעמדה לדין בעבירות תעבורה במסגרת **רעפ 4121/09 עו"ד רותם שגיא נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו 2.3.2011) "דומה כי המקרה דנן הוא אחד מאותם מקרים בהם עבירת התעבורה בה הואשם המבקש נתפסת כקלת ערך באופן יחסי, ואינה גוררת עימה, בדרך כלל, פגיעה חמורה בזכויותיו. כמו כן, אף הפגיעה בקניינו של המבקש לצורך ניהול הגנתו אינה משמעותית, בשים לב שהמבקש הינו עורך דין במקצועו. מאידך, הטענה כי הטלת פיצוי במקרה דנן עלולה לפגוע באינטרס הציבורי בתפקוד רשויות התביעה ובהתנהלותן העתידית, אינה טענה בעלמא, ויש לה בסיס, בשים לב לאופיין הייחודי של עבירות התעבורה. בהשאלה ממבחני האיזון בגדרי עקרון המידתיות, ניתן לשאול האם היחס בין התועלת הצומחת מפיצוי המבקש במקרה דנן לבין הנזק האפשרי לאינטרס הציבורי הוא מידתי? לטעמי מתן פיצוי במקרה דנן, על נסיבותיו המיוחדות, ואופי העבירה נשוא כתב האישום, אינו עומד ביחס ראוי לנזק שעלול להיגרם לאינטרס הציבורי."

בישום האמור למקרינו, דומני שעל אף הטירחה המובנת שנגרמה למבקש כתוצאה מניהול ההליך וההשקעה הניכרת שהשקיע (הדבר נלמד ללא צורך התייחסות למספר השעות שציין, מתוך עומק ואיכות טיעוניו בכתב ובעל פה) הרי שלא התקיימו נסיבות אישיות המצדיקות מתן פיצוי. זאת בייחוד לאור הרצון שלא לרפות את ידי רשויות התביעה במקרים שאינם מקרים מובהקים לזיכוי. אין בכך בכדי להמעיט מחשיבות טיעוניו של המבקש במהלך ההליך שאכן זכו לאזנה הכרויה של המשיבה.

לאור כל האמור לעיל, החלטתי לדחות את הבקשה לקבלת הוצאות משפט בגין ההליך שהתנהל בפני בעניינו של המבקש.

מזכירות - נא להעביר עותק מההחלטה למבקש.

זכות ערעור כדין

ניתנה היום, ג' אדר תשפ"ג, 24 פברואר 2023, בהעדר הצדדים.